

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Hirlap

Megjelenik mindennap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDEE
vezetésével

A Romániai
Magyar Népközösség lapja

A Timiş-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 89
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A Szovjetunióknak nyújtandó segítség problémája

Irtá Dr. WILHELM KOPPEN

Amidőn a Szovjetunió belépett a háborúba, Londonban és New-Yorkban éppen úgy, mint Moszkvában, senki sem számolt azzal a lehetőséggel, hogy a Szovjetunió ilyen hamar segítségért lesz kénytelen folyamodni Angliához és az Egyesült Államokhoz. Általában közudomású volt, hogy a vörös hadsereg óriási mennyiségű hadianyaggal rendelkezik és hogy az egész szovjetipart 1933 óta, eddig még példátlan háborúsipari teljesítőképesség elérésére fejlesztették ki. A keleti hadjárat első felvonása bizonyoságot is szolgáltatott ennek a feltevésnek a helyességéről, másrésztől azonban arra is kétségtelenül rámutatott, hogy a szovjet hadak anyagvesztése minden elképzelhető méreteket felülmúlta. A meglévő készletek fogyni kezdtek, megfelelő pótlásról pedig sűrűn kevesebb lehetett szó, mert hiszen a nyersanyagokban leggazdagabb országok, valamint igen jelentős ipari központok német kézre jutottak, más hadiipari műveket pedig a német léghaderők tettek üzemképtelenné. Sztalin részére ilyenformán valóban nem maradt más választás, mint Angliához és Amerikához fordulni segítségért.

Sztalin követeléseik között olyan hatalmas mértékben megnövekedtek, hogy feltétlenül szükségesnek látszott azokat a lehetőségek legzélsőbb határaihoz mérni, már csak azért is, mert az angoloknak és amerikaiaknak a saját szükségleteik változatlanul igen magasak maradtak és az USA-ban bizonyos hadianyagok gyártási ágazatában éppen csak, hogy megindult a komoly termelés. Szeptember elején kellett volna Moszkvában annak a konferenciának összejúlnie, mely hivatott lett volna ezeknek a kérdéseknek a rendezésére. A konferencia időpontját jóformán napról-napra halasztották, mivel az állandóan felmerülő kérdéseket Anglia és Amerika előbb egymás között akarta megvizsgálni és megvitatni. A moszkvai lezajlott konferencián szövegre kerülő kérdések közül a három legfontosabb a következők: 1. Mennyit és mennyi idő alatt tudnak Moszkva szövetségi szállításai. 2. Hogyan lehetséges a szállítást az USA fegyverkezési programjával és az Anglia segítségéről szóló törvényvel összeegyeztetni. 3. Hogyan fogják a szállításra kerülő hadianyagot a Szovjetunióba eljuttatni.

Ezek mellett a kérdések mellett azonban különböző politikai szempontok is felszínre kerültek, amelyek bizonyos belső ellenállásokat hoztak mozgásba. Ezeknél természetesen a keleti hadjárat további lefolyását illetően táplált eltérő vélemények is komoly szerepet játszottak. Mindezeket figyelembe véve kétségtelenül megállapítható, hogy az azonnal teljesíthető szállítások végtermékében igen szűk keretek közé szorulnak, hogy a jelentősebb szállítástok tavaszra igyekeztek kitolni. Megállapítható azonban az is, hogy számoltak további szovjet hadiipari központok elvesztésével is, minek következtében ez a hadiipari termelés legalább egyharmadára visszaesnék, nem beszélve arról, hogy számításba vették a szovjet majdnem kizárólag Moszkvában és Leningrádban lévő precíziós iparának teljes elvesztését. Ha megfontoljuk, hogy a háború folyamán eddig elvesztett hadianyagot az egész szovjet ipar kerek tíz év alatt gyártotta, akkor egy pillanatig sem fogunk kétségbe táplálni, hogy a Szovjetunió, illetőleg annak megmaradt része, a téli szünet folyamán nem lesz ebben a helyzetben, hogy szükségletének csak egészen kis részét is pótolni tudná. Ennek következtében olyan óriási mértékben szorul angol-amerikai segítségre, hogy ez a segítség már egymagában véve is, túlhaladná Anglia és Amerika termelési terveit.

A Szovjetnek nyújtandó segítség kérdésénél azonban a legnagyobb nehézséget a szállítás problémája okozza. Horribilis mennyiségű hajtóerőre volna szükség, amelyet csak minden egyéb hajtóerő igény háttérbe szorításával lehetne előteremteni. Az iráni és egyéb távolkeleti kikötők egyaránt, az Egyesült Államok és Anglia közötti távolság két és háromszorosát kellene megtenni, ami természetesen ennek megfelelően két-háromszoros hajtóerőmennyiséget követelne.

Az az átfogó segítség, melyre a Szovjetnek oly égető szüksége lenne, tehát teljességgel a megvalósíthatatlan

vágyalmok világába tartozik. Lényegében véve a vörös hadsereg továbbra is a szovjetkézen maradt üzemek termelésére lesz kénytelen szorítkozni. Hogy ezenkívül milyen segédforrások állanak majd rendelkezésre, azt csak a jövő fogja eldönteni. Tekintve azonban, hogy angol-amerikai részről a segélyakció tulajdonképpen megkezdését tavaszra tervezik, a jelenlegi katonai helyzetben ezeknek a reménybeli segélyforrásoknak értéke ugyszólván a semmivel egyenlő. Szovjetországának azonnali segítségre van szüksége, nem pedig még csak későbbre ígért nagy mennyiségekre, amelyekről egyébként mind-

végig kétséges marad, hogy Anglia egyáltalában lemondhat-e róluk. Ezek a megfontolások a Szovjetnek nyújtandó segítség vitájában Angliában és Amerikában is mind erőteljesebb mértékben lépnek előtérbe. „Az idő és tér tényezőit nem szabad teljesen figyelmen kívül hagyni” — írta nemrég a „Daily Telegraph” katonai szakértője és ezzel valóban elevenre tapintott. Az a terv, melyet az angolszász diplomácia politikai tényként akar elkönyvelni, még nagyon messze van a gyakorlati megvalósulástól és egyelőre végrehajtásának lehetősége is rejtély.

Románia lakossága lelkesen ünnepli Odessza elfoglalását

A tengelyhatalmak rádióállomásai és lapjai részletesen beszámoltak a román hadsereg főparancsnokság és a német vezéri főhadiszállás különjelentéséről, melyek hírelt adták a szövetséges csapatok keleti hadműveletjének keretében aratott legújabb győzelmet: Odessza városának és kikötőjének elfoglalását. Az Odesszát ostromló csapatok áttörték a várost közvetlenül védő erővonalat és benyomultak a városba. A szovjet csapatok az egész frontszakaszon hátrálnak. A gyorscsapatok a délután során már a kikötőben maradt szovjet erők felszámolását is teljes erővel folytatták. Odessza lakossága lelkesedéssel fogadta a bevonuló román—német csapatokat.

Odessza értékes hadászati támaszpontja volt a Szovjetunióknak s elvesztése a Fekete-tengeri szovjet hajózás számára különösen nagy csapást jelent. Emellett a város elsőrendű ipari központ. Nevezetesebb iparágai: a malomipar, csőtészta, keményítő, pezsgő, sör, gyufa, gép, téglák, kötél, dohány, papír és bõrgyártás, cukorfinomítás, vasöntés, kémiai ipar, juta szövés és faggyukészítés. Mint kereskedelmi géppont is jelentős. Kikötője száznegyven hektár kiterjedésű; egyes részei: a vesztegárkikötő külföldi hajók részére (béke idején), az új kikötő a Platonov és az új móló közt; a Prakticeszkij-kikötő, a korona-kikötő a hajógyárral és a petróleum-kikötő. Az egészet egy ezerháromszáz méter hosszú móló és külső hullámtörő védi. Mindezeket tekintetbe véve nyilvánvaló, hogy a szovjet hadvezetés legérzékenyebb kudarcai közé tartozik Odessza elfoglalása, melynek döntő jelentőségét csak növeli az a tény, hogy a Fekete-tenger és Azovi-tenger mentén messze keletre előtörték a szövetséges seregek és Rostov városa felé közelednek.

Odessza elfoglalása alkalmából Romániában országsszerte lelkes ünnepek zajlottak le. A templomokban hálaadó istentiszteleteket tartottak a győzelem ünnepén, román—német—olasz lobogók alatt felvonuló hatalmas tömegek éltették a fronton harcoló hőseket, a szónokok rámutattak a keleti felszabadító hadjárat történelmi fontosságára s az ujon nan kivívott sikerek döntő jellegére. A városok zászlódiszbe öltöztek s a lapok vezető helyen méltatták a nagy hadieseményt.

Az odesszai győzelemről, valamint a keleti front többi szakaszán folyó nagyszabású hadműveletek legújabb fejleményeiről a Rador-iroda jelentései alapján az alábbiakban számolunk be olvasóinknak:

Az uralkodó, az államvezető és az ország elismerése az odesszai front hőseinek

Bucureştiből jelenti a Rador: Antonescu Ion tábornagy-államvezető a következő táviratot intézte Iacobici tábornokhoz, az Odesszánál küzdő román erők parancsnokához:

Abban a pillanatban, amikor a román hadsereg győzelmesen kitüzte a román lobogót Odessza falaira, a haza elismerését fejezem ki önnek, a nagy egysé-

gek parancsnokainak, a tiszteknek, altiszteknek és a legénységnek. A nemzet, a király és én tisztelettel meghajlunk a halottak és azok előtt, akik olyan hősiességgel harcoltak a nemzet becsületéért és büszkeségéért.

ANTONESCU,
Románia marsallja és államvezető

A német véderőfőparancsnokság rendkívüli jelentése

Berlinből jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a német véderő főparancsnoksága a román csapatoknak Odesszába való bevonulásával kapcsolatban rendkívüli jelentést adott ki. A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról közli: Mint azt a román fő-

hadiszállás jelentette, a 4. román hadsereg támadást intézett Odessza ellen és áttörte az utolsó védelmi vonalakat. A délután folyamán a román csapatok bevonultak Odessza városába. A lakosság lelkesedéssel fogadta a román és német csapatokat.

Róma méltatja a román fegyverek diadalát

Rómából jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli, hogy a román hadsereg Odessza előtti ragyogó sikere Európa figyelmét újból Antonescu Ion tábornagy csapatainak vitéz magatartására irányítja, amelynek egy-

nagszerű parancsnok vezetése mellett ebben a hadjáratban a haditörténelem kismelkedő lapjait írták. Románia, amely az európai forradalom esztatercain fiai nemes vérént ontja, erőteljesen hozzájárult az új

Európa felépítéséhez, amelyben a román nemzet kiváló szerepet fog betölteni. A Románia által nyújtott példa ékesszólóan rámutat arra, hogy egy nép meg-

szabadulva a külső cselszövésektől, mindenben méltónak mutatkozik nemzeti hagyományaihoz és történelmi küldetéséhez.

Az odesszai nagy hadiszákmány egyelőre áttekinthetetlen

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról tegnap a következő harctéri jelentést adta ki:

Antonescu tábornagy, Románia államvezetőjének főparancsnoksága alatt, egy román hadsereg, Iacobici tábornok vezetésével és a német légierő és a német véderő néhány különleges egységének támogatásával, október 16-án elfoglalták Odessza városát és kikötőjét. Ezzel a két hónap óta tartó és az Odessza előtt mélyen tagozódott harci állásokban védekező ellenség elleni súlyos harcok győzelmesen befejeződtek. A szákmányt még nem lehet áttekinteni.

Odesszával az ellenség egy jelentős ipari központot, a legfontosabb városok egyikét és a Fekete-tenger legnagyobb kikötőjét veszítette el.

Odessza előtt a tengeren a német légierő sikeres támadást intézett a városból menekülő ellenség szállítóhajói ellen. A német repülők bombatámadásokkal hat kereskedelmi hajót süllyesztettek el, összesen mintegy harmincezer tonna árutartalommal. Másik nyolc nagy hajót súlyosan megrongáltak; egy szovjet

gyorsnaszádot megsemmisítettek. Az Azovi-tenger és a Donec között a német, olasz, magyar és szlovák csapatok folytatják a megvert ellenség üldözését. A keleti front északi szakaszán folyó harcokban a szovjet repülő egységei sikeresen részt vesznek. Keleten különben a hadműveletek tervszerűen folynak.

A német repülők tegnap és a legutóbbi éjszaka eredményesen bombázták Moszkva hadifontosságú üzemait. Október 17-én Szentpétervárt is ismételtén bombázták.

A Humber-torkolat előtt és a Scilly-szigetektől nyugatra egy nagy kereskedelmi hajót és egy másik 1500 tonnás hajót bombatámadásokkal elsüllyesztettek. Anglia délekeleti és nyugati partvidékén német harci repülőgépek kikötőberendezések ellen intéztek eredményes támadásokat. Egyes brit bombázó repülőgépek a legutóbbi éjszaka Németország nyugati részére dobtak robbanó- és gyújtóbombákat. Egyes helységeken jelentéktelen károkat okoztak. Egy ellenséges repülőgépet lelőttek.

Moszkva nem „nyílt város”

Berlinből jelenti a Rador: Berlini katonai körökben a keleti front középső szakaszának jelenlegi helyzetével kapcsolatban csütörtökön kijelentették, hogy a Moszkva körüli harcokról valószínűleg rövidesen részletesen beszámolnak.

A sajtó képviselői a csütörtöki értekezleten feltették a kérdést, vajjon azok a német erők, amelyek az utolsó jelentések szerint elérték a szovjet főváros külső védelmi vonalait, nem csak előrsők-e? Erre azt válaszolták, hogy valószínűleg a német hadsereg zöméről van szó, amely elérve Moszkva külső védelmi vonalait, ott

támadja a bolsevista csapatokat.

Mégma Moszkva körül nincsenek is a Magmot vonalhoz hasonló erődítések vagy beton védművek, berlini katonai körök véleménye szerint, nincsen kizárva, hogy vannak erődítések, amelyeket még bekezdőben készítettek.

Ezenkívül hangsúlyozzák, hogy a bolsevisták Moszkvában nagy emberanyaggal rendelkeznek, amelyet felhasználhatnak erődítések építésénél. A Wilhelmstrassén csütörtökön este kijelentették.

Moszkvával kapcsolatban nem lehet szó „nyílt városról”.

Nézeteltérések a szovjet hadvezetőségben

Berlinből jelenti a Rador: Az NTI katonai körökben szűzarmú értesülése szerint, a moszkvai frontról érkezett jelentések alapján Timocsenko marsall új parancsnokokat nevezett ki a fronton levő csapatokhoz.

Ebből az alkalomból heves szóváltások is voltak. A leváltott parancsnokok a tartalékcsoportok rossz kiképzése és rossz felszerelése miatt panaszkodnak. Azt is felhívnyorgatják, hogy Timocsenko marsall a moszkvai frontnál történt visszavonulás alkalmával csak fiatal katonákat bocsátott rendelkezésükre, akik még nem teljesítették katonai szolgálatot

és így nem volt háborús tapasztalatuk.

A NÉMET CSAPATOK EGÉSZSÉGÜGYI VISZONYAI

Berlinből jelenti a Rador: A külföldön terjesztett hírekkel kapcsolatban, amelyek szerint a német

csapatok egészségi helyzete sok kívánni valót hagyva hátra, illetékes berlini körökben kijelentették, hogy a keleti fronton harcoló német hadsereg betegségeinek száma egy és fél százalékot tesz ki. Ehhez a megállapításhoz hozzáfűzték, hogy nem lehet szó járványokról. Ezek a körök hangoztatják még azt is, hogy ez a csekély százalék igazolja azoknak az egészségügyi intézkedéseknek a teljes sikerét, amelyet a keleti fronton foganatosítottak.

PORAJAERVI FINN KÉZEN

Helsinkiből jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy hivatalos jelentés szerint a finn csapatok Keletkaréliában elfoglalták Porajaeervi helységeket, amelyet a bolsevisták elkeseredetten védték. Porajaeervi fontos közlekedési csomópont, mert innen ágazik el az ut nyugatra és a Ladoga tó mentén levő Konevicsi helység felé.

Odessza története és jelentősége

Az elfoglalt Odesszát az ostromló csapatok augusztus hetediké óta tartották ostromzár alatt. A közel négyszázezer lakosú nagyváros a Fekete-tenger legnagyobb kikötője, Ukrajna és egyben az egész Szovjetunió egyik legfontosabb ipari, kereskedelmi és katonai központja. Már évszázadokkal ezelőtt nagy gazdasági jelentősége volt a városnak, amely sokszor politikai helyzetét is meghatározta. Odessza ugyanis

nemcsak Ukrajna és Dél-Oroszország, hanem távoli vidékek tároló és behozatali helye volt.

Saját kiviteli cikkein kívül, mint a gabona, hal és só. Odesszába érkeztek és onnan indultak távoli országokba Podolia, Wolhynia és Galícia termékei. Már a tizennegyedik században találunk litván, olasz, görög, tatár, zsidó, örmény és török telepesekeket, sőt a moldvai kolónia olyan nagyszámu volt, hogy a város egyik negyedét, ahol ezek éltek, Moldovancanok nevezték.

A tizenötödik században a tatárok leverelésével Odessza is az oszmán birodalomhoz került, de 1789-ben már orosz fenhatóság alá tartozik. Bár az orosz-török versengés a kikötővárosnak elsősorban katonai jellegét hangsúlyozta — a törökök erődítményt is építettek itt — gazdasági és kereskedelmi szempontból Odessza még így is tovább fejlődött.

1813-ban az összes Fekete-tengeri kikötők forgalmát már felülmulta, míg 1877-ben megelőzte Szentpétervárt is, ami egyenértékű volt azzal, hogy Odessza a cári Oroszország legnagyobb kiviteli központja lett.

A cárizmus bukása után a kikötő és város egyre inkább visszafejlődött.

1917 októberben Kerenszky szocialista sere-

gei bevonultak a városba, hogy 1918 januárjában Petljura hettman ukrán hadainak adják át helyüket. Ugyanennek az évnek márciusától novemberéig német és osztrák-magyar csapatok szállták meg Odesszát, 1919 áprilisában Denikin fehér különítményei vették át a várost, míg a következő év februárjában a Szovjet foglalta el.

A három év alatti sorozatos főhatalmi változások idején, valamint 1930 és 1934 között olyan ehínség tizedelte meg a város lakosságát, ami túlhaladta a város birtoklásáért folytatott harcokban elesettek számát is. A bolsevista rezsimnek első dolga volt a város központjában hatalmas pártépületet emelni, az utcák és terek nevét megváltoztatták, a középületeket átkezesztették és ezzel ellentétben ott voltak a város elhanyagolt utcái, megrongált házai és üveg helyett újságpapírral beragasztott ablakai.

FORDITÁST

román és magyar nyelvű, okmányokat, irodalmi és szakműveket

VÁLLALOK

Cimeket a timisoarai kiadóba kérek

A francia nagy per vádlóitainak sorsa

Vichyből jelenti a Rador: Pétain tábornagy az igazságügyi tanács határozata alapján elrendelte Blum és Daladier volt miniszterelnökök és Gamelin tábornok fogvatartását, akiket egy erődben őriznek. Guy de la Chambre és Jacomet, Bourrasolban marad internálva, míg Paul Reynaud és Georges Mandel szigorított börtönben várja sorsa eldőlését.

Ahol viharágyuval kergetik el a felhőket

Magasra, messzire láthatóan emelkedik ki a síkságot a verseci varhegy, anonnán aerut időben timisoarai elhatatni. Lászik a varhegy a régi Ortonnyal, amelynek aljában híres bortermő vidék húzódik el messzire, végig a hegyeken, völgyeken, lapalyon. Jó bortermő időben olyan bőséges szüret akad ott, hogy a termelők nem tudják, minez fogjanak a sok borral. Az emlékezet olyan esztendőkről tud, amikor páratlan hordóinség lépett fel. Amennyi hordó, dézsa, vagy akár teknő akadt, az mind megtelt a finom nedűvel és még mindig maradt préselni való szőlő. Ajándékba küldtek ismerősöknek, rokonoknak és tréfásan megjgyezték, hogy drágább a szállításhoz szükséges kosárka a benne lévő árunál... Gondozzák is a szőlőiket a versecvidéki gazdák. Volt idő régen, hogy aki zivataros napon tartózkodott Versecen, ugyancsak elesdálkozott, amikor egyszerű ágyudörgést hallott. Fenn a szőlőhegyekben ugyanis sorra bömbölni kezdtek a viharágyuk, hogy elűzzék a veszélyes ellenséget, a jégfelhőket, a jégverést. Sávoly X. Ferenc egykori verseci hitoktató, a meteorológiai és földmágnességi intézet államvezetője könyvet is írt a viharágyuzásról és azt a timisoarai természetudományi társulat 1900-ban ki is adta. Akkoriban már hatvanhét viharágyu működött a verseci hegyoldal „jégvédelmi hálózatában” felállított „rajvonalakban”.

A volt Jugoszláviában is a határon túli Bácság bortermő központja volt Versec és miként a belgrádi lapok megállapítják, egyuttal a volt Jugoszlávia egyik legfontosabb borságykereskedési és exportpiaca is volt. Az utóbbi években azonban nagy károkat okozott azon a vidéken a pernoszpora. Sok szőlősgazda felhagyott előbbi foglalkozásával, kiirtotta a szőlőt és gabonát termelt. Csakhogy ekkor kitűnt, hogy milyen jó bortermő a verseci talaj, olyan gyenge a gabona számára.

Most híre érkezett, hogy az idén a híres bortermő talajon a szőlő sem termett meg kellőképpen. A termés jóval alul maradt a középszerűn is. Ezt első sorban a hosszantartó esőzésekkel, magyarázzák, amelyek az idén szinte kétszámra bejettették a bortermelőket. Sokhelyt a tövön rothad a szőlő és legfeljebb ecetgyártásra használható. A károsodás pedig, amely a gazdákat érte, annál nagyobb, mivel az üzemi költségek is jelentősebbek voltak az idén, mint máskor, nap-sugaras időben. Eppen a nedves időjárás miatt szükségessé vált gyakoribb permetezések okozták a nagyobb kiadásokat.

Egyéb hírek is érkeznek a volt Jugoszláviából.

A belgrádi lapok közlik a szerbiai katonai parancsnok rendeletét a kukoricatermés betakarításáról. A rendelet első pontja szerint: „Mivel a kukoricásokat bandák buvóhelynek használják fel, a kukorica termést és a szárazakat azonnal be kell takarítani és a betakarítást október 25-vel be kell fejezni”. A rendelet végrehajtásáért a birtokos és a termelő egyaránt felelős és ha bármilyen okból fennakadás állna be, ugy a községi előjárónak intézkednie kell. A rendelet igen határozott mert az ellene vétőket halállal büntetik, enyhítő körülmények esetén is fegyházzal. Ugyanez vonatkozik a községi előjárókra is, ha elmulasztják az intézkedést, ahol szükség. Azonfelül az illető községekre is esetről-esetre megszabott bírságot vetnek ki.

Ujban pénzbeváltó műveletet rendelt el a szerb nemzeti bank és ezuttal az ötvendináros bankjegyeket vonták ki a forgalomból. Az 1931. évi december elsejei kelettel kiadott ötvendinárosok október 14-én kikerültek a forgalomból. Aki nek ezen hirtetmény kibocsátása előtt ilyen bankjegyeik voltak, ezeket további intézkedésig, becserelehetik a nemzeti banknál és fiókjáinál. Becserelésre azonban csakis bel-földi dinárok kerülhetnek, külföldről becserelésre ilyen bankjegyeket el nem fogadnak.

Evvél kapcsolatban felemlíthető, hogy az olaszok által megszállt Montenegróban a dinár helyett a lirát hozták forgalomba és száz dinárt harmincnyolc lirába számítottak. Egyelőre nem cserélik be az időközben lepecsételt jugoszláv bankjegyeket és az új pénzt.

Lloyd George gyors békekötést javasol

A Szovjetunió összeomlása végkép eloszlatta Nagybritannia győzelmi ábrándjait — A volt brit kormányelnök aggódva figyel az angliai kommunista propaganda térhódítását

Bucurestiből jelentik: Az „Actiunea” című bucarestij lap, genfi távirati értesülés alapján, szenzációs hírt közöl. E szerint diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Lloyd George, Nagybritannia egykori miniszterelnöke azt javasolta a londoni kormánynak, kössön békét Németországgal, mielőtt Moszkva még elesne.

genfi távirat szerint — azzal az élénk propagandával hozzák összefüggésbe, melyet a Szovjet Angliában, különösen munkáskörökben kifejt.

Lloyd George állásfoglalását a jelek szerint a brit birodalom összes mérsékeltebb körei helyeslik, melyek a Szovjetunió összeomlása után lehetetlennek tartják már az angol győzelmet.

Anglia együttműködésre nógatja az egyiptomi hadsereget

Az arab államok merev magatartása Anglia elhibázott közelkeleti politikájával indokolható

Ankarából jelenti a Rador: Nagybritannia közelkeleti hadereje számára újabb emberanyagot igyekszik szerezni s e célból a kairói angol főparancsnokság Littleton Oliver közelkeleti miniszter és Sir Miles Lampson kairói brit nagykövét közreműködés-

vel tárgyalásokat kezdett az egyiptomi kormánnyal. A tárgyalások arra irányulnak, hogy az egyiptomi hadsereg együttműködését megnyerjék a közelkeleti brit erők támogatására. (EES).

Mi az oka az arab államok passzív magatartásának?

Lisszabonból jelentik: J. B. Philby, az arab világ egyik kiváló ismerője kiméltlenül lerántja a leplet a londoni kormány közelkeleti politikájáról és a „Manchester Guardian” című lapozh intézett nyílt levelében rámutat az arab világ hangulatára. Philby többek között azt írja, hogy „feltűnő tény — s erre már régen gondolni kellett volna — hogy

ellenállást fejt ki minden brit követeléssel szemben, mely Egyiptom közreműködését szeretné biztosítani a mostani háborúban.

A többi arab államok is félre állanak, aminek oka: Anglia arabellenes politikája.

Ez a brit politika merev, negatív és ezért eredménytelen; senki se lepődjék meg tehát, ha Anglia propagandája a keleti államokban oly siralmasan meddőnek bizonyult és kilátástalan. Mi például állandóan a leghevesebb formában szidalmazzuk a jeruzsálemi főmuftit, — fejezi be cikkét Philby, — akit ugyanakkor az arab világ nagy hazafinak tart... (ESS.)

egyetlen-egy arab állam sem siet Anglia segítségére ebben a háborúban.

Sőt, az arab államok egyike például, Irán, jövedeje nyílt harcban állt Nagybritanniával és előbb le kellett igáznia... Egy másik ország, Egyiptom, szilárd

TÖRÖKORSZÁG

Kemál Atatürk európai politikája szellemében biztosítani kívánja helyét az új európai rendben

Ankarából jelenti a Német Távirati Iroda: A „Kunhuryel” című lapban Yunus képviselő „Európaiak vagyunk” címmel cikket írt, melyben megállapítja, hogy a modern Törökország, Kemál Atatürk korszakalkotó munkája révén, keleti államból európai állammá vált.

— Törökország Kemál Atatürk hagyományos európai politikája vonalán marad, — hangsúlyozza a cikkíró, — mert átérzi az európaiak sorsközösségét és küldetése van az új európai rendben.

Törökország szabadságát és függetlenségét

egyébként csak az új európai rend keretében biztosíthatják kellőképpen. (Rador.)

KINEVEZTEK

TÖRÖKORSZÁG ÚJ TEHERÁNI KÖVETÉT

Ankarából jelenti a Német Távirati Iroda: Törökország egykori varsói diplomáciai megbízottját, Kemal Hues-Nue volt nagykövetet kinevezték teheráni török követé. Kemal Hues-Nue a közeli napokban már át is veszi új munkakörét. (Rador.)

Idegesség és nyugtalanság az angol kormányban

Stockholmból jelentik: Londonból érkezett értesülések szerint a brit fővárosban egyre növekszik az általános idegesség és nyugtalanság. A kiszivárgott hírek arról tudnak, hogy még Churchill is, akit pedig nyugodt és kiegyensúlyozott embernek tartanak, hevesen kikelt munkatársai ellen, akiket tehetetlenség vádol. Az angol kormány ellenzéke egyre na-

gyobb nehézségeket gördít az angol kormány munkája elé, ezenkívül az angol kormány egyes tagjainak eredménytelensége Washingtonban egyre válságosabbá teszi a jelenlegi brit kormány helyzetét. Angol politikai körökben is számolnak ezért egy esetleges kormányválsággal, amely már a napokban bekövetkezhetik. (Oriente.)

Egész Európa harcbaszáll Anglia ellen

— írja a Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz

Berlinből jelentik: A német főváros vezető köreiben a teljes bizalom légköre figyelhető meg, ami az Anglia, Németország utolsó ellenfele elleni közeli katonai és politikai események előkészítését illeti.

A „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz” cikkében rámutat arra, hogy Németország amint elérkezettnek látja az időt, felhasználhatja azt a hadikészültséget a szigetország ellen, amivel a Szovjet ellen győzedelmeskedett. Az Anglia elleni nagy támadás — írja a német lap — abban a percben kezdődik, amikor a Führer erre

jelt ad.

A német és a szövetséges országok ipari felkészültsége az Anglia elleni hadjáratához szükséges anyagok előállításán dolgozik. Ez a termelés olyan mennyiségű lesz, hogy

felülmulja majd az egyesült angol-amerikai hadianyaggyártást.

Óriási, korszakalkotó és végleges harc lesz, mert nemcsak Németország, hanem egész Európa harcbaszáll Nagybritannia ellen. (Evenimentul).

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának hetedik napi eredményei

Az osztálysorsjáték ötödik osztályának hetedik napi húzásán a következő számok nyertek nagyobb nyereményeket:

Kétszázezer leit nyert a 28.433 számú sorsjegy.

Százezer leit nyert a 9.619, 53.115, 3.922, 920, 1.919 és 13.322 számú sorsjegy.

Hatvanezer leit nyert az 57.810 számú sorsjegy.

Ötvenezer leit nyert a 13.242, 60.962, 27.730, 39.718, 26.377, 56.824 és 13.767 számú sorsjegy.

Negyvenezer leit nyert a 8.380, 67.934, 12.086, 4.300, 18.253, 43.465, 48.985 és 49.134 számú sorsjegy.

Huszonötezer leit nyert a 10.280, 10.250, 18.565, 30.404, 58.631, 39.436, 3.141, 29.812, 44.967, 50.316 és 50.815 számú sorsjegy.

Huszezer leit nyert a 6.441, 51.774, 51.975, 32.860, 1.331, 66.056, 20.051, 25.076, 7.552, 67.886, 23.769, 30.081, 836, 47.683, 23.162 és 25.365 számú sorsjegy.

A fentieket kivül még számos nyereményt húztak ki egyenkint tizenötezer, tízezer, hatezer és ötezer leies nyereménnyel. A húzás tovább folyik. A hetedik napi húzás után még tizenegyezerhatszáz nyeremény maradt az urnában 84 millió 265 ezer leit kitevő összében. A velünk közölt számok helyességéért nem vállalunk felelősséget.

FORUM (Arad)

a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Ma romániai filmbemutató! Az utóbbi évek legnagyobb színes trükkfilmje
A világ nyolcadik csodája!

Walt Disney

Egyetlen epé-z esét betöltő parádés, színpompás rajzfilmje! Két évig készült, két órán át nézzük és amíg élünk emlékezünk rá

Walt Disney
Pinocchio

Egy élő fabábu csodálatos kalandjai

Műsoron kívül a legújabb O. N. C. és UFA-híradók Diákoknak engedélyezve! Előadások 3. 5, 7-15 és 9-30 kor. Kedvezményes jegyek nem érvényesek

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Brătianu-tér 3.

Telefon: 28-10.

Aradi szerkesztő: Babuczay György

Eminescu-utca 8. Telefon 17-11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt havonta 40.-
 lei, negyedévre 240.- lei, félévre 460.- lei és egész évre
 900.- lei. Magyarországon havonta 4.- pengő, negyed-
 évre 12.- pengő, félévre 24.- pengő és egész évre
 48.- pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, újsá-
 rabság, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendes
 előfizetési díj kétszerese.

Szószerint értette

A vezérigazgató urnak néhány nap óta új szolgálója van. Románian, vidéki gyerek. Elso napon a vezérigazgató ur behívatta a szolgát:

— Tóni, ma senkinek se vagyok itt. Megértetted?

— Igenis, meg! — felelte Tóni.

Fél óra múlva a vezérigazgató ur edesapja érkezett és be akart menni a vezérigazgató urhoz.

— A vezérigazgató ur nincs itt — közölte az öreg-
 urral szigorú hangon Tóni és kitessékelte az ajtót.

Másnap a vezérigazgató elővette Tónit:

— Te ostoba, jegyezd meg magadnak, hogy az az ur az apám volt. Nekem mindig itt vagyok. Megértetted?

— Igenis meg! — felelte Tóni.

Harmadnap sürgős üzleti ügyben el kellett utaznia a vezérigazgató urnak. Aznap ismét betört aut a papa.

— Itt van a fiam?

— Igenis itt van! — felelte Tóni.

Az öregur bement a fia szobájába, de nem találta ott. Gondolta, talán egy másik osztályon akadhat Joga és végigtutyogott a vállalat összes helyiségein. Fél-
 óras keresgélés után holtfáradtan érkezett vissza fia szobájába. Haragosan kérdőre vonta Tónit:

— De hát hol van a vezérigazgató ur?

— Elutazott — felelte bizalmasan Tóni, — de mielőtt elment, azt mondta, hogy a kedves papának mindig itthon van.

— A GYŐZELEM ÉRDEKÉBEN a hadseregnek szüntelenül fegyverekre van szüksége. Ennek előérére jegyezzen mindenki visszacsatolási kölcsönt.

— Szlovák újságírók Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettesnél. Bucurestiből jelenti a Rador: A román kormány meghívására az országba érkezett szlovák újságírókat Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök kihallgatáson fogadta. Ez alkalommal beszédet intézett hozzájuk és ebben örömeinek adott kifejezést, hogy egy derék és baráti nép újságíróit román földön üdvözölheti. Hangzottatta, hogy bennük nemcsak a jelent üdvözli, amelyben a két nép az új világ felé vezető közös utat választotta, hanem a közös múltat is, amelyben egyformán harcoltak és hoztak áldozatot a szabadságért és a becsületért. A szenvedésekkel ipott történelem örök és az évezredek közös szenvedések kapcsolják össze a két népet. Végül ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy a szlovák nép barátsága biztos alapja a szellemi egységnek. A szlovák újságírók részéről Hanko Milán mondott beszédet és a szlovák nép üdvözlését tolmácsolta Antonescu marsallnak, Antonescu Mihai helyettes miniszterelnöknek és a román népnek. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök kérte, fejezzék ki tiszteletét a szlovák köztársaság elnöke és a szlovák miniszterelnök iránt. Este a szlovák vendégek tiszteletére a sajtóigazgatóság vacsorát rendezett.

— Adományok. A timioarai dr. Kakuk napközi gyermekotthon javára F. Pál kétezer, N. N. kétezer, B. János ezer és Lajoska ezer leit adományozott.

— Ujzélánd elhalasztotta a választásokat. Amsterdamból jelenti a Rador: A Reuter-ügynökség wellingtoni értesülése szerint — közli az NTI — Fraser, Ujzélánd miniszterelnöke bejelentette a parlamentben, hogy a már kitűzött általános választásokat Ujzélándban egy évvel elhalasztották.

— Katolikus ifjúság színelőadása a Vörös Kereszt javára. Timișoara-Erzsébetváros katolikus ifjúsága október 19-én, vasárnap a Kiefer-féle (vot Novotny) teremben jótékonyesú előadást rendez a Vörös Kereszt javára. Szavaltatokon, énekszámokon kívül előadásra kerül három rövid színdarab is. Két előadás lesz: délután fél 4 és este fél 8 órakor, mind két előadás műsora azonos. Bufférol és szórakoztatásokról is gondoskodik a rendezőség.

Százötven év előtt tömegsírba temették el a világ legnagyobb zeneköltőjét

Nagy emlékünnepre készülődnek mindazot világrész legjobb zenei együttesei. Decemberben lesz ugyanis százötven éve annak, hogy Mozart Wolfgang Amadeus, minden idők legnagyobb zeneszerzője lezárta szeméit. A kis Mozart már öt éves korában szerepelt a nyilvánosság előtt, amikor az Ips-i kolostorban amútaba ejtette orgonajátékával a barátokat. Bemutatták a csodagyermeket a császárnak is, majd néhány esztendő múlva már Olaszországba érkezett hangversenyuttra az akkor tizenhárom éves Mozart és valóságos elbűvölő zongorajátékával a rendkívül kényes igényű olaszokat. Diadalút volt a szereplése, Romában elnyerte a pápától az arany sarkantyus lovagrend keresztjét, majd felvették a bolgnoi akadémia zeneszerző tagjainak sorába. Még alig koptatta el gyermekiepióit és máris példátlan sikerekkel díszkedhetett az induló művész.

Azonban senki sem proféta a hazájában és az ifjúva serült Mozart nemsokára gondolkodni kezdett küzdeni. Utját sötét felhők homályosították el. A hangverseny-sikerek, az udvar elismarása, a barátok fáradozása nem vezették eredményre, mert a kitünző zenész nem tudott álláshoz jutni. Mozart erre Párisba utazott, hogy ott keresse meg a kenyerét. Itt érte a legnagyobb csalódás, az annyira áhitott világhíresség városában. Nyomorúságos sötét lakásban kellett laknia, ahová még a zongora sem fért be. Legtöbbször gyalog kellett dászeltűttetések után futkoptatni és fáradozásai alig jártak valami eredményre. Ezen szomorú tapasztalatokban gazdag esztendőket mérven felszántották Mozart lelkiét. De zeneszerzői készségét egyre további macsasztatokra emelte a fájdalom, amelyet mély örömmel nevetek a közérlelőkben. Innen támadtak zenéjében a lélek felragyogásai és elhőlésai, a hangok mennyei színiátka, amelyek szinte az égit is emelik a moztári muzsikát anélkül, hogy az bármit is veszítene ezektől teljességéből, vagy halálos komolyságából. De min a az élet igazságnak akarta volna a csalódásokon keresztül is mellette híven kitartó gyermekét, végre mégis derűsebb napok is virradtak Mozartra. A Bécsbe visszatért művész bizonyos Weber-családnál barátságos meleg hajlakot kapott, majd a szerelem boldogságában is részesült és megházaso-

dott. A következő néhány esztendő már a tulajdonképeni férfimunka ideje volt. A családi és baráti kör bensőséges atmoszférájában a leggyönyörűbb zeneművek születtek meg és már ugyátszott, hogy Mozart végre bekapcsolódhatik a társadalomba, a jólétbe is. Eymásután kerültek színre hatalmas sikerrel az operák is, amelyekről már akkor megállapította egy kritikus, hogy mint zenedrámák shakespearei magaslatoz émekek el. De utóbb ismét beköszöntöttek a magróbáttatás napsái. Hívtése Constanze nem volt olyan feleségnek való tarentás, amilyennek Mozart képzelte. Közönséges gondolkozású, könnyelmű nő volt, aki csak a vidám szórakozásokban állta meg helyét, hártartásában nem tudott rendet tartani, anvai dolgokban pedig énnem olyan kevéssé volt járatos, mint fájie Mozart miközben lecsodálatosabb remekműveit csak ugy ontotta magából, egyre kegyetlenebbül észerte, mint veszi el a mindennapi valóság az az alapját, amelyhez művészetét köthette, mint rohan el mellette az élet, amelynek oly áhitatos munkássává szegődött. Részemelt arra, hogy otthona csak kézeletbeli otthon és, hogy zenéje bár áthatott és magához ölelt mindent, ami csak ált és mozgott. — ő maga, a költő mégis magánosan maradt. Így született meg legnagyobb műve, a Don Juan. Vele a költői fantázia alkotta alakok legnagyobbika jeleant meg a zenésszínpadon, evkike azon hőskönek, akik örök szimbolumként vésődnek az emberiség lelkébe. Don Juan hős, mert magányosan áll szemben az egész világgal. Don Juan tulajdonképen maga Mozart, mert monumentális életszeretete ellenére is elnyelik a sors vezéres örvényei. Mintha csak saját jövőjét érezte volna meg Mozart ebben a műben. A bekövetkező tragédiát, amely annál szörnyűbb, annál borzalmasabb, mert olyan embert ért, akit már életében a Pantheonba, a föllistenek közé kellett volna emelni. Nyomorult szerénységben, halálos betegesen fejezte be Mozart életét. De lázálmai képenete még mesírta a megrázó erejű Requiemet. Ő azonban nem kapott gyászmiót, nap nem jött a betárságvához, tömegsírba tették. Földi maradványait sohasem találták meg főbbé. De csak a teste vevett el, a lelke nem. Az világit, miat a legnagyobb eszlág, a zene égbőljén.

— A francia és spanyol követ kihallgatása a kormányelnökhelyettesnél. Bucurestiből jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes kihallgatáson fogadta Jacques Truelle francia és Jose Moreno Conte di Casa Rojas spanyol követet.

— Costa Rica befogadja a száműzött panamai köztársasági elnököt. Newyorkból jelenti a Rador: A Német Távirati Iroda ismerteti az „Associated Press” jelentését, mely szerint Arnulf Arias dr., Panama volt köztársasági elnöke, miután az új panamai kormány, kölcsönös megegyezés alapján, kijelentette, hogy Costa Ricába száműzik őt, jelentkezett a rendőrségen.

Legideálisabb arezcépitő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS-arecra, esteli és nappali használatra. Egy tégely ára 60 lei, GENIUS-puder egy doboz ára 60 lei, GENIUS-szappan 60 lei. FÖLDES-GYÓGYSZERTAR, ARAD.

— Tolvaj cselédeánya. Nan Iancu, brasovmgyei Retbav községbeli gyógyszerész feljelentést tett a csendőrségen Dodoc Elena nevű cselédeánya ellen, aki bár rövid ideig állt a szolgálatban, mégis sikerült neki tizenhét ezer leit ellopni a gyógyszerzart pásztráfőlkjából. A cselédeányt a csendőrség őrizetbe vette.

— Utazás görkoresolyával. Két vállalkozó szellemű fiatalember Newyorkból Los Angelesbe utazott görkoresolyával. Az északamerikai kontinens aszfaltozott utjai tették lehetővé a nem mindennapi vállalkozást, amelynek során keletnyugati irányban átszelték az amerikai szárazföldet. A hosszú utat kiene hét alatt tették meg, körülbelül 5000 kilométeres távolságon „gurultak” görkoresolyáikon. Utazásukkal az elfeledett, elhanyagolt, háttérbe szorult kerekes koresolyasportnak akartak híveket szerezni.

— POLGÁROK! Igyekezzetek ugyanugy megtenni kötelességeket, mint ahogy a katonák a tűzvonalban megteszik. Jegyezetek visszacsatolási kölcsönt!

— Lelkészi kinevezés. Pető Mihályt, a tarnaveni református egyházközség segédlelkészét, felsőbb hatósága Custelnic községbe lelkésszé nevezte ki, Pethő Mihály lelkész már el is foglalta új hivatalát. A custelnici reformátusok kitünően képzett lelképásztort kaptak, akinek működése elé egyházközségének minden tagja nagy reménykedéssel néz.

— Milliomas vörösbőrű főnök. Enis Wilson, százszázalékos vörösbőrű indián, a hires Creek törzs főnöke nemrég meghalt és örökösének 1.270.000 dollár készpénzt és 80.000 dollár értékű ingatlant hagyott hátra. Az őriási vagyon eredete nagyon egyszerű. A Creek törzs mindössze harmincöt főből állt mar és szerényan élte a kivésőben levő faj szomorú életét, mikor a földükön hatalmas kőolajtelepet fedeztek fel. A többi már érthető. A kis törzs valamennyi tagja egyszerre milliomas lett és olyan fényűzően élt, mint indián még soha.

— Fűtés — lázzal. Bocsanat, nem sajtóhiba! Nem gázzal, hanem lázzal! P. J. Withworth a newyersey-i egyetem fizikusa olyan rövidhullámú készüléket szerkesztett, amellyel mesterségesen lázt lehet előidézni az élő szervezetben. Ez a mesterséges láz azonban nem veszélyes, sőt alkalmas arra, hogy vele az emberi szervezetre káros baktériumokat megölje. A kísérletek folyamán teljesen lehitott helyiségekben sikerült a szervezetet kellő hőfokon tartani. A mesterséges lázhullámokkal akár egész város lakosságát lehet tartani. A feltalálónak igyekezete az, hogy elektromos lázhullám készülékkel megoldja a városok ideális fűtés-problémáit.

Köszönetnyilvánítás

Ezton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik drága, felejtethetlen gyermekünk

Kompsz József

elhunyta a kalmából minket felkerestek, világzó szavaikkal nagy fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, a ravatalra virágot, koszorút helyeztek és drága halottunkat utolsó útjára elkísérték. Különösen köszönet illeti a Rosiori ezred és az aradul noui D. J.-ta temetésen küldött-ségleg való megjelenéséért.

Aradu-Nou, 1941 október 15.

Kompsz-család

— Pacha Agoston püspök aradi bérmautja. Az aradi római katolikus egyházközség elnöksége kéri a választmány és a tanács tagjait, hogy Pacha Agoston dr. megyéspüspök látogatása alkalmából a vasárnapi bérmautást megelőző 9 órai szentmisén megjelenni sziveskedjenek.

— Francia önkéntesek a keleti fronton. Párisból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli, hogy a francia önkéntesek negyedik csoportja is elindult Versailles-ből a keleti frontra.

— Öngyilkosság Aradon. Az Episcopul Ciorogariu utca 17 szám alatt lévő ház pincéjében az egyik lakó holtan találta Riesz József 45 éves szabómestert, akinek a házban volt műhelye. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlen ember mintegy három-négy nappal ezelőtt a pincében felakasztotta magát és meghalt, később pedig a kötel elszakadt és a szabó holtteste a földre zuhant. Tettét nyomora miatt követte el.

— Felgyújtotta önmagát egy részeges gazda. Megdöbentő módon vetett véget életének Dascalu Gheorghe ötvenéves Frumusita községbeli gazdálkodó, aki leöntötte ruháit petrolummal és felgyújtotta önmagát. Mire segítségére siettek, már olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy meghalt. A gazda megrögzött alkoholista volt és ezért sürin okozott botrányokat. Családjával is rossz viszonyban volt, amiért a felesége és négy gyermeke elhagyták. Valószínűleg ez készítette azután az öngyilkosság elkövetésére.

— Elhunyt textilgyári tisztviselő. Wallinger Ferenc, az aradi textilgyár tisztviselője negyvenéves korában meghalt. Temetése ma, szombaton délután négy órakor megy végbe az aradi feisöttemető halottsházából.

— Folytatják az aradi zsidó ingatlan-panama tárgyalását. Az ismeretes aradi zsidó ingatlanpanama tárgyalását esütörtökön és pénteken is folytatta a törvényszék és újabb vádlottakat hallgatott ki. A tizenegy vádlott kihallgatása előreláthatólag szombaton befejeződik, iteleltre a jövő hét végén kerül sor. Az eddig kihallgatott vádlottak ártatlanságukat hangsúlyozták és tagadják, hogy az adás-vevési szerződéseket antedatálták volna.

— Évszázados ellentétek elsimítása. Tokióból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli, hogy Mandzsukuo külügyminiszterének bejelentése szerint Mandzsukuo és külső Mongólia kormányainak megbízottai aláírták a két állam közötti határ megállapítására vonatkozó egyezményt. Így a két állam között két évszázad óta fennálló ellentéteket sikerült elsimítani.

Az amerikai képviselőház többsége ellenzi a semlegességi törvény módosítását

Washingtonból jelenti az NTI: Az amerikai képviselőház külügyi bizottsága a Roosevelt elnök által kért semlegességi törvény módosítással kapcsolatban elfogadta az amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzésére vonatkozó indítványt.

Az Associated Press, amely a hírt továbbítja, hozzát teszi, hogy a módosítási javaslat esütörtökön kerül a képviselőház elé.

Washingtonból jelenti a Rador: A semlegességi törvény megváltoztatásának vitája során az amerikai képviselőházban Mundt köztársaságipárti képviselő kijelentette, hogy a képviselők többsége ellenzi a törvény módosítását. Ez az ellenzék a képviselőháznak legkevesebb nyolcvanöt százalékát képezi.

CORSO (ARAD)
Tel. 25-64

ALKAZAR OSTROMÁT

A történelem legszebb és leghősiesebb eseményei közé sorolja majd a jövő a spanyol kadettok: 75 napi emberfeletti ellentállását a sokszoros túlerőben levő város hadsereggel szemben.

A legendás híró Moscardo ezredes feláldozza hazája érdekében egyetlen fiát. Megindítóbb, meghatóbb s gigantikusabb filmet még nem vetítettek.

A véres szörnyű harcok közepette kivirágzik két kiválóan hős ember romantikus szerelme.

A főszerepben:

Micelle Balin, Fosco Ghiachetti, Rafael Calvo
Az ifuságnak is engedélyezve

Legújabb UFA hirdó

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Nagyszabású ünnepségek Bucurestiben Odessza elfoglalása alkalmából

Bucurestiből jelenti a Rador: Az odesszai nagy román siker alkalmából a fővárosban lelkes ünnepségek zajlottak le, melyen a tanulóifjúság és a közintézmények alkalmazottjai testületileg jelentek meg a nagyszámu résztvevő közönség kíséretében. A királyi palota előtt óriási tömeg gyűlt össze. A katonazenekar a királyhimnusz tónálta, valamint a szövetséges országok himnuszait s a haremzón esetleg szent himnuszát, majd a tüntetők felsorakoztak és a német követtség épülete elé vonultak, ahol Killinger Manfred báró német követ jelent meg az erkélyen és üdvözölte a tüntetőket. Ezután a tömeg felkereste az olasz követtséget, onnan pedig a Victoriei-terre vonultak, a miniszterelnökség épülete elé. Az óriási tömeg

szünni nem akaró éljenzése közben megjelent az épület erkélyén. Antonescu Ion tábornagy, államvezető, Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes a kormány tagjainak kíséretében. A katonazenekar a királyhimnusz és a szövetséges államok nemzeti himnuszait játszotta el, majd a hősök szent himnuszát intónálta; ezt Antonescu tábornagy, a kormány tagjai és az összes jelenlévők terdenállva hallgattak végig. Az államvezető-tábornagyot a tömeg hosszasan és lelkesen ünnepelte, éltette a román és a szövetséges hadseregeket, Antonescu marsall déli negyedkettőkor hagyta el az erkélyt. A tüntetők ekkor az Universitatii-terre vonultak, ahol a Hórá tancolták.

A német sajtó megezen méltatja a román hadisikereket

Berlinből jelenti a Rador: Az egész német sajtó kidomperlija Odessza elfoglalásának nagy jelentőségét. A „Völkischer Beobachter” azt írja, hogy Odessza elfoglalása megkoronázza a román hadsereg yitiz harcát, melyet Antonescu Ion marsall nagyszerű vezetésével folytat. A Szovjet ennek az erőknek megtartására törekedett és mindig azzal dicsekedett, hogy Odesszát sohasé fogják elfoglalni. — írja a német lap. Az utóbbi időkben a Szovjet azt állította, hogy csapatok áttörték volna a gyűrűt és összeköttetést létesítettek Budjenny erődével. Ez az állítás azonban valótlan volt, amiről az Azovi-tenger partján megsemmisített két szovjet hadsereg pusztulása után nem is volt érdemes szó tetszetegetni. Odessza azon városok között szerepelt, melyekről a bolsevista-plotokrata propaganda azt erősítette, hogy bevehetetlen. Odessza elfoglalása ezért nagyon súlyos csapás Moszkva számára.

A továbbiakban a „Berliner Börsenzeitung” megállapítja, hogy a románok fegyvertényei minden elismerést megérdemelnek, mert egy oly város elfoglalása, melyet a bolsevisták elkészeredetten védelmez-

tek, minden esetben nehezen megoldható feladat. Nemrég taviratváltás volt Odessza és Tobruk között; e városok védői kijelentették, hogy a két erősség sohasem fog az ellenség kezére jutni. Nos; Odessza elesett.

Egy másik német lap, a „Deutsche Allgemeine Zeitung” Odessza városának és kikötőjének hadászati jelentőségéről ír, mely annál is nagyobb volt, mert a Szovjet elhatározta, hogy mindenáron védi a várost, éppen azon a napon, amikor a románok Odessza ostromába fogtak, Moszkva lakosságát biztatták, védelmezzék úgy a szovjet fővárost, mint ahogy Odessza lakossága és a szovjet csapatok védik a várost. Odessza lakossága azonban, — állapítja meg a német lap, — megmutatta, miként értelmezi a város védelmét: a városba bevonuló német-román csapatokat a lakosság nagy többsége lelkesen üdvözölte.

Most egy fontos feltehetően kikötő van a szövetségesek kezén. Ennek a ténynek egy politikai vonatkozásban, mint a katonai helyzet alakulása tekintetében jelentős kihatása lesz.

— Az amerikai nagykövetség elhagyta Moszkvát. Washingtonból jelenti a Rador: Az Associated Press illetékes körökből származó értesülése szerint Steinhardt, Amerika moszkvai nagykövete a nagykövetség személyzetével együtt elhagyta a szovjet fővárost. Az amerikai nagykövetség Szovjetorszország belső részében, egy más városba költözött. A város nevét nem jelölték meg.

— Maecsek dr. rendőri felügyelet alá helyezték. Zágrábból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy illetékes körök kijelentése szerint Maecsek dr., a horvát parasztpárt volt elnökét rendőri felügyelet alá helyezték, mert kapcsolatokat tartott fenn olyan személyekkel, akik az ország külföldi ellenségeivel álltak összeköttetésben. Hangsúlyozzák, hogy nincs szó Maecsek letartóztatásáról, hanem csupán elővigyázatosságot intézkedésekről, hogy ezáltal kivonják az állam érdekei ellen dolgozó elemek befolvása alól.

— Kína angol-amerikai-szovjet seifitsággal támadást készít Japán ellen. Tokióból jelenti az NTI: A japán fővárosba érkezett hírek szerint a esunkingi kormányának az lenne a szándéka, hogy angol-amerikai-szovjet katonai támogatást létesítsen, amely a Japán ellen irányuló támadást előkészítené. A esunkingi kormány és az angol-amerikai-szovjet katonatanács közötti összekötő szerepet Csang Csung tábornok töltené be.

— Toyo tábornok kapott megbízást az új japán kormány megalakítására. Tokióból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Toyo tábornok, a lemondott japán kormány volt hadügyminisztere kapott megbízást az új japán kormány megalakítására, Toyo tábornok a megbízást elfogadta.

— Németellenes uszítás miatt bezártak két cseh elemi iskolát. Prágából jelenti a Rador: Prága egyik városrészében két cseh elemi iskolát bezártak, mert a tantestület tagjai németellenes propagandát folytattak. Több tanítót leartóztattak és hadbírósgát elé állítottak.

Sirkő-aválás

Néhai Klein Mórné született Pless Minka sirkőaválására tisztelettel meghívják rokonságukat és ismerőseiket vasárnap folyó hó 19-én délután 1/4 órakor az aradi ortodox zsidó temetőbe.

ATLASZ ZSIGMOND és neje.

— A magyar hadbírósgát öt szovjet kémét halálra ítélt. Budapestről jelenti a Rador: Az újvidéki hadbírósgát a Szovjet javára folytatott kémkedés miatt öt egyént kötőállati halálra ítélt. Két személyt 12—12 évi, másik kettőt pedig 15—15 évi kényszermunkára ítélték.

— Halálra ítélt hazaárutók a Cseh-Morva védnökségben. Prágából jelenti a Rador: A brünni hadbírósgát négy személyt hazaárulás és szabotázs-cselekmények miatt halálra ítélt. Három vádlottat felmentettek.

Úgyeletes gyógyszerárak

Szombaton, október 18-án Aradon a következő gyógyszerárak tartanak éjszakai szolgálatot: Dick (Marasesti- és Consistorului-utca sarkán) Janka (Regele Ferdinand-ut) és Weisz (Avram Iancu-ter).

Mozi

Aradon szombaton a mozik műsora a következő: Corso; Alcazar ostroma (spanyol film). Fórum Pinocchio — Egy élő fabábu esodálatos története (amerikai film).

= KÖZGAZDASÁG =

Egész Európa nagy gondot fordít a len- és kendertermelésre

Kevésbé ismeretes, de tény, hogy a len- és kendertermelésben a világtermelés túlnyomó részét az európai szárazföld szolgáltatja. 1936-ban a világ 7.7 milliárd métermázsás lentermeléséből nem kevesebb, mint 5.9 milliárd esett Európára. A világ legnagyobb lentermelő országa a Szovjetunió, amelynek termelése ugyanebben az évben elérte az 5.3 milliárdot. A megmaradó mennyiségen Németország, Belgium, Magyarország, Lettország, Litvánia, Észtország, Hollandia, Franciaország, Lengyelország, Románia Csehország osztozkodott.

Minőségre nézve ezek közül a belga és holland len áll az első helyen.

A len feldolgozása több munkával jár mint a gyapoté és ennek következtében a lentermelés elsősorban az olcsó munkaerővel rendelkező Szovjetben tudta magát tartani. A Szovjetunió ezenkívül az utóbbi két évtizedben nagyon jelentős lenfeldolgozó ipart fejlesztett, nehogy a külföldi kivétel esetlegességeitől nagy mértékben sikerült maga függetlenítene. Ennek megfelelően belső fogyasztása is emelkedett és az 1930. évi egy milliárdal szemben kivitele 1938-ra már csupán mintegy 200 millió métermázsára esett vissza.

A lenbehozatalra szoruló európai államok közül elsőnek Németország 1933 óta azon igyekezett, hogy a behozatalból lehetőleg függetlenítse magát.

A len vetésterülete Németországban az 1932 évi öt-ezernévszáz hektárról ma már körülbelül hatvan-ezer hektárra, sőt Ausztria és a Svájc-vidék becsapításával mekközéltől száz ezer hektárra emelkedett. Ezzel ötven-hatvan ezer tonnás évi szükségletének hatvan százaléka már maga tud gondoskodni, míg 1933 előtt körülbelül ugyanennyit kellett importálnia. 1938-ban a német import már csupán tizen-hat-ezer tonnás tonnával csökkent, ami a németországi termelésnek a keleti szomszéd államokra és háromszáz-háromszáz tonna Belgiumra esett. Németországon kívül

az egykori Lengyelország is nagy igyekezetet fordított lentermelésének fokozására. A len vetésterülete itt egyedül 1934 és 1937 között százhatvan hektárról száznegyvenhat hektárra, termelése pedig 314 ezer métermázsáról 381 ezerre emelkedett. Tekintve, hogy megközelítőleg ugyanekkora területen Németország kétszer ennyit termel, a lengyelországi lentermelés fejlesztése meglehetősen jól kilátásokat ígér. Az utóbbi években Franciaország, Belgium és Hollandia is fejlesztette lentermelését. 1935-től 1937-ig Franciaország 115 ezerrel 190 ezer, Belgium 104 ezerrel 238 ezer, Hollandia pedig 48 ezerrel 137 ezer métermázsára növelte lentermelését. Délkelet-Európa ezzel szemben csak kevés lent termel. Ez valószínűleg azzal függ össze, hogy a délkelet-Európa országok inkább a gyapot meghonosításán fáradoznak.

Európa legtöbb országa éppen így arófejlesztéseket tesz kendertermelésének fokozására is,

annál is inkább, mert a kendernek nemcsak a kötelek, vitorlák, tömlők és hálók, hanem a katonai szempontból is fontos darócszövetek, sátorlapok és ponyvák gyártásában is nagy szerepe van. A világtermelésben itt is Szovjetország áll az első helyen. A világ 1936-ban 3.6 milliárd métermázsára rugó kenderfonaltermeléséből a Szovjetre eszmegében 1.4 milliárd esett. Európa többi része körülbelül két milliárd mázsára kendert termel, amelynek több mint fele Olaszországra esik. Minthogy a világ kendertermelését ma minden egész Európára szolgáltatja, természetesen, hogy Európa kenderszükséglete biztosítottnak tekinthető. Ennek ellenére a termelés fokozását a szükséglet előrelátható növekedésének megfelelőleg, annál is inkább, mivel a kender számos más textilanyag pótlására is alkalmas. Európa legtöbb országa már mindig szükségnek tartja. Németország például 1931-35-től 1941-ig a kender vetésterületét háromszáz hektárról 30 ezer hektárra növelte.

Az amerikai fegyverkezés pénzügyi terhei

Hivatalos amerikai adatok szerint a kongresszustól jóváhagyott hadiipari kiadások és hitelek összege a Lead and Leas-törvény keretében engedélyezett 7 milliárdal együtt összesen 56,536 millió dollárra rug. Ebből a szárazföld hadseregére 24,607, a haditengerészetre 16,978, az Anglia megsegítését célzó törvény végrehajtására 7, egyéb fegyverkezés hivatalok céljaira pedig a Len and Leas-törvény életbelépése előtt Anglia rendelkezésére bocsátó 3,574 milliárd dollárral együtt 7,951 milliárd dollár esik. Ezenkívül újabb 6 milliárd dolláros angol kölcsön van tárgyalás előtt, úgyhogy a többi még függően lévő hitellel együtt az Egyesült Államok háborús költségvetése a világháborús 30 milliárdal szemben el fogja érni a 66 milliárd dollárt. Ebből a hitelkeretből azelőtt eddig mindössze 32 milliárd értékben került sor megrendelések kiadására, az államkincstártól tényleg kifizetett összegek értéke pedig csupán 9,187 milliárd dollárra rug. (M. N.).

Csak a hadsereg és a szövetségi intézet vásárolhat gabonát a visszacsatolt tartományokban. Annak érdekében, hogy a Besszarábiában és Bukovinában történt vásárlásokkal kapcsolatban ne történjenek áruzsora-kihágások, a nemzetgazdasági minisztérium elrendelte, hogy ott csak a hadsereg és a nemzeti szövetségi megbízottai vásárolhatnak gabonát, gyümölcsöt és élelmiszereket. Minden erre irányuló kérelmet az illetékes kormányzóság és a minisztérium hivatalból elutasít.

Egyedül a leunak van az országban forgalmi értéke. A nemzeti bank újlag közli, hogy az egész ország területén, beleértve a visszacsatolt tartományokat, egyedül a leunak van forgalmi értéke. Aki akár fizet, vagy elfogad idegen pénznemet, a pénzforgalom szabályozásáról szóló törvény büntetéseinek teszi ki magát.

Milyen károkat szenvedett Finnország az oroszoktól elfoglalt területeken. A visszafoglalt kelet-finnországi területeken okozott háborús károk felbecsülésére kiküldött bizottság számításai szerint a megsemmisített ingatlanok értéke 5,6 milliárd, a megsemmisített ingóságok értéke pedig 5,2 milliárd finn márkára rug. A károsultak követelése alapján ezzel szemben a háborús károk 24 milliárd márkát tennének ki. Az állami vagyonok veszteségei a két összeállításban nem szerepelnek. (MN).

Ahol másodsor is termést hozott a földieper. Targovisten egy nyugdíjas kertjében másodsor is beérett az idén a földieper. A gyümölcs ép oly jó és zamatos, mint az első termés alkalmával volt.

Charkov gazdasági jelentősége. Nyolcszázegyzetven ezer lakosával Kiew után Charkov Ukrajna legnagyobb városa. A Krivaj Rog-i ércvédekkel és az orosz széntermelés kétharmad részét szolgáltató Donec-medencével jó összeköttetésekkel rendelkező Charkov Dél-Oroszország legjelentősebb ipari központjává fejlődött. Nagy teljesítményű gépszármeg-, mozdony-, hid- és vasszerkezetgyárain kívül elsősorban traktorgyártása pótolhatatlan. Elektromos, textil-, bőr-, fa- és papíripara hasonlóképpen igen jelentékeny. (MN).

Az olasz belső kölcsön sikere. Mint az olasz kormány hivatalos pénzügyi lapja közli, a legújabb olasz belső kölcsön kibocsátása után öt nap alatt 9,9 milliárd lira kincstárjegy kelt el, míg az 1941 februárjában történt kibocsátás alkalmával öt nap alatt csupán 8,8 milliárd lira értékű kincstárjegy talált vevőre. A lombard tartományok takarékpénztári szervezete, a legnagyobb ilyenemű olasz vállalat, egymaga 300 millió lírát jegyzett. (M. N.)

Mit kell minden nőnek tudnia az életben?

Kérdés,
amelytől szerencsésje és boldogsága
függ, tehát minden nőt érdekel!

Küldje be címét és 80 leit levélbélyegben vagy postautalványon: Editura „PALLAS”, Arad, Pošta Centrală, Casa Poștală 27 címre és portómentesen megküldjük 250 oldalas könyvünket, amely ezt a kérdést tárgyalja. Rendelje meg, amíg a készlet tart!

Diplomáról,
érettségi bizonyítványról
és bármilyen okmányról

fotokópiát

gyorsan, kifogástalan kivételben, jutányosan készíti

FOTO STUDIO

ENGEL ENDRE
fényképezési műterme

Timișoara I., Piața Libertății 4 sz.
TELEFON: 34-30

Határadó napló

OKTOBER 21:

Juh- és báránybőr birtokosok falun a község-házhoz, városokban pedig a hadfelszerelési államtitkárság számvevőszéki osztályához eddig a napig tartoznak jelentést tenni a november 15-ig zárolt készletekről.

OKTOBER 31:

A nemzetgazdasági minisztérium szeptember 13-án kelt 76388 számú rendeletével azok a kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyeknek központja az átengedett területeken maradt, eddig a napig tartoznak helyzetüket tisztázni. Kívételt képeznek a rendelkezés alól a bankvállalatok.

1 és 2 leies váltópénzek forgalmi értéke lejár.

250 leies Carol-fejes érmék forgalmi értéke megszűnik.

Élesztőgyárak kedvezménye, amelynek értelmében korlátlan mennyiségben hozhatnak forgalomba élesztőt, ezen a napon hatályon kívül kerül.

Vasuti alkalmazottak és nyugdíjasok kedvezményes tűzfű szállítási bárcáinak kérelmezési határideje.

Kedvezményes tűzfűszállítási árszabás érvényét veszti.

Rádió

SZOMBAT, OKTOBER 19

București: 6.55 Hírek, hanglemek. 12.20 Hanglemek. 12.30 Hírek. 12.50 Katonaóra. 13.50 Német nyelvű hírek. 14. Rádióhíradó. 14.20 Hanglemek. 14.30 Sebesültek órája. 17 Társadalmi szemle. 17.15 Hanglemek. 17.30 Hírek. 17.40 Előadás. 18 A rádiózenekar hangversenye. 19 Felolvasás. 19.10 Hangverseny. 19.50 Német nyelvű hírek. 20 Rádióhíradó. 20.20 Hanglemek. 21 Német nyelvű adás. 21.10 Olasz nyelvű adás. 21.20 Francia nyelvű adás. 21.30 Angol nyelvű adás.

Budapest I: 6.40 Ébresztő, torna. 7 Hírek, utána hanglemek. 10 Hírek. 10.20 és 10.45 Felolvasások. 12.10 A Mellek-zenekar hangversenye. 12.40 Hírek. 13.30 Hanglemek. 14.30 Hírek. 15.20 Cigányzene. 16.10 Hangjáték. 16.45 Hírek. 17.15 Táncczene. 18 Előadás. 18.25 Zenekari hangverseny. 18.40 Hangképek. 19 Hírek. 19.20 Részletek a Naplopó operettből. 20.20 Irodalmi est közvetítése Pécsről. 21.10 Operettzene. 21.40 Hírek. 22.15 Táncczene. 23 Idegennyelvű hírek. 23.25 Cigányzene. 24 Hírek.

Budapest II nem közvetít műsort.

SPORTESEMÉNYEK

Számokat viseltek hátukon a német labdarugó válogatott tagjai a svédek elleni mérkőzésükön

A „Donauzeitung” írja a következőket:
„A svédek elleni, országok közötti labdarugó mérkőzésen a német válogatott együttes tagjai először játszottak számmegjelöléssel a hátukon, mert ez volt a svédek kívánsága, akik a közönségnek ilyen kiszolgálását már a bajnoki mérkőzéseken is keresztülvitték. A gyakorlat bebizonyította, hogy a nézők sokkal könnyebben tudják a játékot követni és a játékosokat felismerni, ha a hátszámolás alapján pontos áttekintésük van.

A hátszámolás bevezetése a labdarugásban aránylag későn érkezik, mert más sportágakban a résztvevőknek rajtszámok által történő megjelölése már régen szokásossá vált.

Nem lehet vitás, hogy a labdarugóknak ilyen megjelölése gyakorlati értékkel bír. Minél sürűbb gyűrűkben veszik körül a játékosokat a nézők, annál nehezebb a távolabb állóknak az egyes játékosok felismerése, mert mindenki sólyomszemmel megáldva. Így az sem lehet kétes most már, hogy a játékosok számozása továbbmegye ezen az úton és ez a német labdarugásban is bevezetődik.

Néhány játéktechnikai változástól eltekintve, amely közül főleg a les-szabályváltozást lehet megemlíteni,

Évtizedek alatt alig volt változás a labdarugásban.

A közönség jobb kiszolgálását célozta, az 1878-as évben bevezetett játékeztetői síb, amellyel jóval megkönnyítették a játékeztető dolgát, hiszen eleinte még két játékeztető is volt. Ilyen régiék más intézkedések is. Így 1888-ban voltak az első pontra menő kilédelmek a ma is érvényben lévő jól bevált szabályok szerint, amelyeknél a győzelem 2, a döntetlen 1 és vereség 0 pontot kap. A 11-est 1890-ben „találták ki”, úgy, hogy ez a szabály is már ötven éves.

Egy svéd házaspár győzelme a gyaloglóbajnokságban

Svédországban a gyaloglás sokkal népszerűbb sport, mint nálunk. A közelmúltban Angelholmban megtartott gyalogló bajnokságokon minden számban hatalmas mezőnyök indultak, pedig férfiak részére 10, 15, 25 és 50 km-es, nők részére pedig 5 km-es távon rendezték meg a bajnokságot. (Olyan rövid távon, mint 5 km, Svédországban csak nők gyalogolnak.) 10 km-en Ruddlöf győzött 44:59.6 alatt, 15 km-en Mikkaelsson 1:06:33.1 új svéd csúcseredménnyel, 25 km-en Olsson 2:00:36-tal, 50 km-en pedig Bjurström 4:37:24.8-as kitűnő idővel. A női bajnokságot Linnéa Olsson, a 25 km-en győztes H. Olsson felesége nyerte 25:18.6 mp-es idővel.

Sportolók mindenfelől

A magyar labdarugó NB I legeredményesebb játékos, Finta a Ferenováros csatára, aki a nyolcadik forduló után 14 góllal a lista élén áll. Második a szegedi Kalmár 10 góllal, 9 gólos Turay II és Zsengellér, 8 gólt lőtt Kaloosai dr. és Kiszely, 7 gólt Jakab, Jenőfi, Mészáros (Kispest), Nagy (Szeged) és Toldi, 6 gólt pedig Csuberda, Gyetvai, Korom, Sárosi dr., Sárosi III és Szántó szerzett.

Marosvári, a WMFC bántái csatára ellen a panasza, hogy tulpuha. Jászai edző ezt mondta róla — Nem is értem, hogy ilyen nagy darab, erős ember, hogyan lehet olyan puha. És ezért az öklívivők edzésére vitte, ahol Jászaival, a válogatott öklívívóval állították szembe egy kis barátságos mérkőzésre.

Sport-Fo'o-Optic

A legolcsóbb órák és azok javítása

A. M. Müller-éé

TIMIȘOARA

I. Str. Școlii nr. 11

Telefon 10-10 Flóköz ut. IV. Bul. Berthelot 10

A francia Hansenne 1:51.3-at futott Párisban a 800 m-en. Csak hárman: Lanzi, Harbig és Siebert futottak az idén ennél jobb eredményt Európában.

A gátfutó Larsson 1:52.9-et futott 800 m-en Borasban és mindössze egy tizeddel kapott ki Malmbergtől, Ljunggren 1:53.2 mp-el volt harmadik. Ezen a borasi versenyen Andersson 4:12.4 mp-et futott a mérföldön, Hellström 8:35.2-t 3000-en, Ödmark 190-et ugrott magasba, Johnsson 14.80-at és Axelsson 14.52-t hármasba, Ericson 53.09-et dobott kalapáccsal, Tegstedt 66.44-et, Petersson 65.97-et és Eriks-son 65.15-öt gerellyel.

A magyar válogatott tenniszcsapat pénteken, valamint szombaton és vasárnap Zágrábban méri össze erejét a horvát válogatással a Róma-kupa küzdelmek során. A magyarokat a két egyesben Asbóth és Gábory, a párosban pedig Asbóth—Mayer dr. képviseli. A horvátoknál Puncsecs és Mitics játszik a két egyest, míg a Puncsecs-Pallada pár a párost.

November elején a norvég labdarugó válogatott csapat németországi portyát bonyolít le.

HAZAK FÖLDEK SZÖLÖK MALMOK TELKEK ELADASA VÉTELE CSERÉJE minden arfokozatban **Hatschek ügynökség** Ared. Bul. Caroli 17 (volt 48) Tel. 16-5

A VÖRÖS POKOL

„L'Œuvre” című folyóirat a vörös paradicsomban

A DÉLI HIRLAP EREDETI REGÉNYE

Írta: **ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV**

55.

— Tavaris, mégis igazad lehet. Ez az átszökés valóban sokat mond. Hej, ha tudtam volna, hogy azokhoz a sátni fajzatokhoz huz, de hogy is választottam volna menyasszonyomnak!

Lelekem mélyen szégyeltem magamat, amiért ezeket mondtam. Éreztem, hogy mintha szavam árulása Anna Grigorovna Zinovjevvel szemben, amit kijelentéssel megtagadtam. De kénytelen voltam ezt megtenni és ez szolgált lelkiismeretem előtt mentességül. Tisztában voltam vele, ha azonosítom magamat Anna Grigorovna Zinovjevvel, azzal a szerencsétlen leánnyal, aki bizonyára az utatlan erdőségben halt meg a kapott sebesülések következtében, nem támasztom fel, magamat pedig elveszejtem. Ha ugyanis beismerem, hogy tudomásom volt Anna Grigorovna politikai érzéseiről, akkor magamat is leleplezem. Ezzel pedig csak rontottam volna helyzetemet. Szegény halott menyasszonyomnak ez a galád árulása már nem árt, de ha nem cselekszem így, akkor az én életem már nem ér egy lyukas rézköpejéknél sem.

Azért tehát úgy tettem magamat továbbra is, mintha bosszúsággal töltené ei az, amit Anna Grigorovnáról hallottam és így folytattam:

— Ha csak halvány sejtelmem lett volna is arról, hogy ez a leány milyen politikai nézeteket vall, magam lettem volna az első, aki feljelentem a csekánál és börtönbe juttatom. Megérdemelte volna!

— Bizony megérdemelte volna, — ismételte mondásomat a csekabiztos, — nagyon ravasz képűtő lehetett az a lány, hogy így az orrodnál fogva tudott vezetni. Talán azzal is megpróbálkozott, hogy téged megtántorítson és kommunista meggyőződésedet megingassa. Nem?

— Nem, ezt nem cselekedte. Lehet, hogy talán később ezzel is megpróbálkozott volna, de erre nem volt rá ideje. Ugyanis magam mint ősszeirő biztos igen elfoglalt ember vagyok. Anna Grigorovna pedig mint ápolónő sokat tartózkodott a kórházban. Így csak keveset voltunk együtt. Gondolhatod, tavaris,

hogy vőlegény és menyasszony ama kevés idő alatt, mely rengetekezésre áll, nem viágnézetekről tárgyaltak, hanem szerelemről.

— Hát ez igaz, — mosolyodott el a csekabiztos, — magam is voltam vőlegény.

— Különösen is természetesnek tartottam, hogy egy kommunista állam koránaknak alkalmazottja csakis kommunista lenet. Ha pedig nem az volt, akkor nagyon ügyesen tudta takargatni igazi mivoltát.

A biztos újból kezébe vette leveleimet.

— Milyen célból irtad neki ezeket?

— Magad mondtad, tavaris, hogy te is voltál vőlegény. Hát sohase volt úgy, hogy a hivatásod elszólított menyasszonyod mellől messzire és olyankor levélben tartottátok fenn az érintkezést egymással?

— Igazad van. Magam is leveleztem menyasszonyommal. De lássuk, miket írtál.

Es egyenkint kivette a leveleket a borítékokból és félhangosan olvasta azokat. Szerencse, hogy mindössze néhány levél volt, nem pedig nagy köteg. A levelekben csak arról volt szó, hogy mint ősszeirő biztos Szibériában merre jártam és hogy nagyon vágyódom a menyasszonyom után. Egyetlen betű nem emlékezett meg sem a polgárháborúról, sem pedig más dologról, ami felkelthette volna a cseka gyanúját. Tisztában voltam vele, hogy letartóztatásom csak azért történt, mert ősszekötöttesben állottam a szerencsétlen teremtéssel, aki szive sugallatát követve azért szökött meg a kommunista hadikórházból, hogy szolgálatára és segítségére lehessen azoknak, akik a kommunisták elleni harcokban megsérülnek.

A csekabiztos visszatette a leveleket az iratesomóba.

Azután feljegyzéseket és különböző írásokat szedett elő. Láttam, hogy mindez az az anyag volt, amelyet letartóztatásom után a lakásomon tartott házkutatás során lefoglaltak.

Nyugodt voltam. Tudtam ugyanis, hogy semmi olyasmit nem találhattak nálam, ami árulómá lehetne.

Ezt így láthatta a jegyzetek és írások átlapozása után a csekabiztos is, mert így szólt:

— Hát majd meglátjuk, hogy mit csinálhatunk veled, tavaris. Mondjad, nem akadtál össze sohasem burzsuiókkal?

— Tudtommal nem. Ha akadtak esetleg az utamba olvanok, nagyon ügyesen színészkedhetek. Távny, hogy ha valamelyiket felismertem volna, tudtam volna azonnal, hogy mi a kötelességem. Jó

kommunisták kötelessége szerint még azokat a kommunista elvtársakat is feljelenttem mindenkor, akik megsértették a pártfegyelmet, vagy a párt eszméit.

— Most egyelőre befejezem kihallgatásodat, tavaris — jelentette ki a csekabiztos, — ha teljesen tisztázódik helyzeted, szabadlábra kerülsz. Mindenesetre láthatod most, hogy milyen kelemetlenségbe és bajba keveredhetik az, aki burzsujlány háló-jába kerül. Valószínűleg nem is szeretted téged és biztosan az volt veled a terve, hogy később burzsujjára tegyen, vagy pedig a burzsujok kezére juttasson, hogy titokban meggyilkoljanak.

Némán türtem, hogy Anna Grigorovnáat megrágalmazza. Nem volt érteme, hogy tiltakozásom és jogos felháborodásom jeléül ökiömmel az arcába sujtsak. Ezzel csak magamat szolgálattam volna ki dühének és bosszujának.

Hiszen voltaképpen már annak is örvendemen kellett volna, hogy nem firtatta behatóbban személyazonosságomat és hogy bemandásom és hamis igazolványom alapján engedte, hogy Alexej Nikoifajevics Juranin vagyok Hallgattam tenát.

A csekabiztos visszavezettetett a börtönbe.

Ccellatársaim, akikkel már alaposan összeismerkedtem, kíváncsian fogadtak és a kérdések özönével ostromoltak:

— Mit akartak tőled tudni? Tárgyalás volt? Elítéltek?

Voltak olyanok is, akik néma döbbenettel néztek rám. Azoknak a tekintetében ott reszketett a ki nem mondott kérdés, hogy nem mondtak-e ki rám halálos ítéletet?

Részletesen beszámoltam nekik kihallgatásomról és a kihallgató biztos ama kijelentéséről, hogy hamarosan kieresztenek.

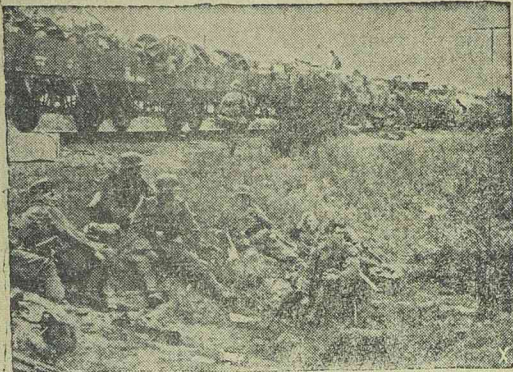
— Erre ugyan várhatsz, tavaris, — mondotta egy nagyszakállú fogolytársam.

Magam is azon a véleményen voltam. Tudtam, hogy könnyű dolog bekerülni a cseka börtönébe, de nehéz azt elhagyni még akkor is, ha az ember nem bizonyíthatnak rá semmit.

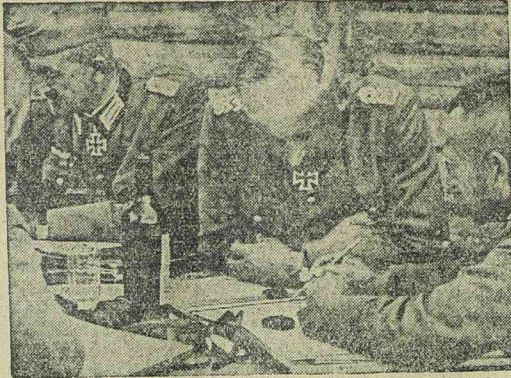
Ismét múltak a napok.

Nem volt azért egyhanu az élet. Jöttek új foglyok, másokat meg elvitték. Ezek közül csak kevés volt olyan, akiket más foházba, vagy esetleg munkahelyre szállítottak. A legtöbbben, akiket a vörös örák a cellából kikisértek, egyenesen a vesztőhelyre mentek.

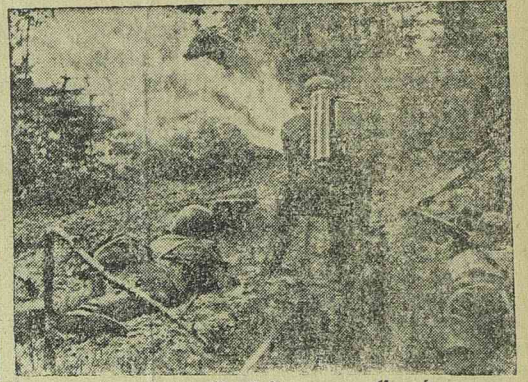
(Folytatjuk.)

Kievnél egy megrakott szovjet tehervonat került a németek kezébe

Német tábornokok tanulmányozzák a keleti fronton a hadműveleti terepet

Finn lángvetők törnek meg az ellenség végső ellentállását

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLASKERESÉS rovatban szavanként egy leu, legkisebb apróhirdetés tíz leu. Vastag betűvel szavanként kettő leu, legkisebb apróhirdetés husz leu. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 leu, minden további szó egy leu. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 leu, minden további szó kettő leu. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt leu pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28-10. II. kerületben: Hayer-társaság, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Piata Badea Cárta 8. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. Tel.: 45-06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicoja trafik (v. Galgóczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45-06. — Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési irodája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Mindenek azonnaira felvétetik Timisoara IV. Str. Mircea Voda 3. (6033)

Jó butormunkások a legmagasabb órabéren, valamint tanoncok azonnali felvételnek. Timisoara II. Str. Telegrafului 22. Sieböd. (3168)

A petrosani Nemes féle kétjáratu vizimalom és gypjufésülő az üzem teljes ellátására sürgősen keres tanult molnármezt. Egy nagyobb üzemben lévő fészülőgép eladó. (2492)

Kubikost pince ásásra keres Martin építész Timisoara. Belváros Str. Milano 9. (2496)

Varrónő, aki irodai munkához is ért, az itteni nyelveket szóban és írásban ismeri, állandó állásba felvétetik. Németül írt ajánlatokat „Becsületes munkaerő” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (3174)

Kifutóleány jó fizetéssel, esetleg azonnaira felvétetik. „Select” bonboneria, Timisoara. Bulev. Carol 10. (2502)

Mindenek szakácsnét és szobaleányt keresek bizonyítványal. Cim: Arad. Iosif Vulcan 3. (3979)

Rendkívül jó fizetés mellett 40 év körüli asszonyt pusztai háztartásba keresek. Jelentkezés Timisoara I. Bulev. Diaconovici Loga 22. I. em. A déli órákban. (2505)

Állást keres

Középkorú urinő ki három nyelvet bír, elvállalná előkelő uriember háztartásának vezetését. Aradon vagy Timisoaran. Cimeket „40” jellegére kérek. Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3963)

Hadmentes géplakatos éves bizonyítványokkal állást keres. Cimeket „53 éves” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (6057)

Lakás

Keresek bármely városrészen 4 szobás modern, kertés lakást mielőbbi beköltözésre. Cimem timisoarai kiadóhivatalban meg tudható. (6058)

Egyszobás konyhás butorozott lakás kiadó. Arad. Str. Ghiba Birta 4. (3977)

Elegáns butorozott szoba, fürdőszoba esetleg konyhaszolgáltatással egy vagy két személynek kiadó. Cim: Rudolf Mosse, Arad, Str. Eminescu 8. (3978)

Melyik aradi urinő, lehetőleg központban, nyújtana urihölgynek október 31-től néhány napra nyugodt otthont, ellátás nélkül Cimeket „Becsületesség” és tisztesség” jellegére R. Mosse Arad. Str. Eminescu 8 sz. alá kérek. (3175)

Ingyen lakótársnak, középkorú urinőt keres Braso-vi központban lakó idős hölgy. Ajánlatokat Elekes könyvboltba kéünk. (3176)

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyegeket, iróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószobák, ebédlő- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és disztárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyegeket, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (3023)

Kitűnő jó minőségű barna kőszén nagyban és kicsiben eladása Bálintnál, Timisoara IV. Str. Cameliéi 1. Telefon 23-01. Főzéshez és központi rűtéshez nagyon alkalmas. (3170)

Télikabátot, férfinak, középtermetre, veszek. Cimeket „6520” jellegére a timisoarai kiadóhivatalba kérek. (6520)

Szkunksz és opozom gallert vagy boát méltányos ártért megvételre keresek. Cim a timisoarai kiadóban. (6200)

Dinamót, elektromotort, dieselmotort vagy szivógázmotort keresek 15-40 lóerőset. Molnár mérnök, Timisoara I. Str. Buteanu 12. Telefon 20-12. (2495)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószobák, ebédlők, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlőt és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttl 2, az udvarban. (3115)

Lószerszám, két lóra, használt, de jó állapotban, megvételre kerestetik. Sieböd, Timisoara II., Str. Telegrafului 22. sz. (3173)

Veszek jó állapotban levő roll-filmes fényképezőgépet, prizma-látóöveket és kvarclámpát. Centrala Optica (volt Kecskeméty). Timisoara I., Bulevardul Regele Mihai I. 2. sz. (3167)

Tartós hullám a legujabb módszerrel olajjal főzve

WALTRICH

fodrász Timisoara II., Traian-tér és Str. Stelian cel Mare sarok. 1-2 3 6 os villamos megállójánál ::

Veszek hazákat Oradean. Cimeket Komlódi Arad, Bul. Reg. Elisabeta 13. sz. alá sürgősen kérek. (3912)

Kombinált szép szobabutort megvételre keresek. Cimeket: Rudolf Mosse Arad. Str. Eminescu 8 alá kérek. (3985)

Zongora eladó rövid, igen jó. Megtekinthető 1/2 és 1/6 órákor. Cim: Rudolf Mosse, Arad. Str. Eminescu 8. (3984)

Modern komplett sötét háló, egy konyhabutor és egy iróasztal eladó. Timisoara III. Str. Ciprian Porumbescu 33. ajtó 1. (2504)

Kifogástalan vaskályha, takaréktűzhely fűrészporkályha, dobkályha, fürdőkád (cinkből), modern gyermekkocsi olcsón eladó. Timisoara IV. Str. Fröbl 36. II. em. 25. (2506)

Eladó a Calea Sagului-on egy családi ház egyszoba konyha éléskamra. Erdeklődni Timisoara, Fratelia XIV. utca 29 szám alatt. (2507)

A legolcsóbb téli ruha „Trico-Record” készítőköszüléken készíthető el. Felvilágosítást ad, a bánati képviselő Timisoara Piata Unirii 5. II. em. 16. (3164)

Keresek megvételre egy komplett szodagyárat. Cim a timisoarai kiadóban. (2510)

Üzletberendezés (papírüzlet) iróasztal előszobaszekrény eladó. Cim a timisoarai kiadóban. (2509)

Zongora Schweighofer bécsi gyártmány és 2 új fűlfanteil a legjobb anyagból áthuzattal eladó. Timisoara I. str. Grozavescu 3. Főposta mögött. (2508)

Gyermekcipő fehér 22-es számú, jó állapotban levő megvételre keresek. Cimeket „Gyermek” jellegére a timisoarai kiadóba kérek. (6055)

Modernebb babakocsit megvételre keresek. Cimeket: „Ajándék” jelige alatt a timisoarai kiadó továbbít. (6056)

Gyümölcsfa megrendeléseket őszi szállításra már előjegyzésbe veszek. Vitye Károly faiskolája, Cenadul Vechiu, Timis-Torontal. (3551)

Különléte

Földbirtok 90-100 holdas épületekkel és némi gazdasági felszereléssel felcsben vagy biztosíték mellett kezelésre kiadó. Keresztes Ödön, Ludus, jud. Turda. (2485)

Föld feltöltéshez rendelkezésre áll III. ker. Str. Arges és Nitsrlui sarok teleknél érdeklődni helyszínén és tel. 30-77 Arad, lehet. (2499)

Szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle illiomtejkremet, illiom-tejszappant és illiompudert, három színben. Kapható kizárólag a

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sashoz” az Arany Szarvas épületében

Timisoara I., Piata I. C. Bratianu

Igazolvány - fényképek

a FOTO STUD'OBAN

a leggyorsabban készülnek!

Timisoara I., Piata Libertăți 4.

A lenyobb okébejelentés

1

hirdetés

a Déli Hírlapban